

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE CEZAYİR DEMOKRATİK
HALK CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ ARASINDA YATIRIMLARIN
KARŞILIKLI TEŞVİKİ VE KORUNMASINA İLİŞKİN ANLAŞMANIN
ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA
DAİR KANUN**

(Resmi Gazete ile yayımı: 21.10.2003 Sayı: 25266)

Kanun No
4985

Kabul Tarihi
16.10.2003

MADDE 1. - 3.6.1998 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Cezayir Demokratik Halk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına İlişkin Anlaşma"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
İLE
CEZAYİR DEMOKRATİK HALK CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ
ARASINDA
YATIRIMLARIN KARŞILIKLI TEŞVİKİ VE KORUNMASINA İLİŞKİN
ANLAŞMA**

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Cezayir Demokratik Halk Cumhuriyeti Hükümeti bundan sonra "Taraflar" olarak anılacaklardır.

Özellikle bir Tarafın yatırımcılarının, diğer Tarafın ülkesindeki yatırımları ile ilgili olarak, aralarında ekonomik işbirliğini artırma arzusu ile,

Anlaşmanın yatırımlara uygulanmasının sermaye ve teknoloji akışını ve Tarafların ekonomik kalkınmasını canlandıracağını kabul ederek,

Yatırımlara adil ve hakkaniyetle muamelenin, yatırımlar için istikrarlı bir ortamın ve ekonomik kaynakların en etkin kullanımının temini için gerektiğine inanarak, ve

Yatırımların karşılıklı teşviki ve korunması ile ilgili bir anlaşmanın ihdasına karar vermiş olarak,

Aşağıdaki şekilde anlaşmaya varmışlardır.

MADDE I

Tanımlar

Bu Anlaşmanın amacı bakımından :

1. (a) "Yatırım" terimi, ev sahibi Tarafın kanun ve nizamlarına uygun olmak kaydıyla, her türlü mal varlığını ve sınırlayıcı olmamakla beraber özellikle aşağıdakileri kapsar :

(i) paylar, hisse senetleri, veya şirketlere katılımın diğer şekilleri,

(ii) yeniden yatırımda kullanılan hasılatlar, para alacakları veya malî değeri olup kanunen ifa edilebilen bir yatırım ile ilgili her türlü diğer haklar,

(iii) taşınır ve taşınmaz mallar, aynı zamanda ipotek, tedbir, rehin gibi diğer ayrı haklar ve diğer benzer haklar,

(iv) telif hakkı, patent, lisans, sınai tasarım, teknik proses olduğu gibi, ticarî marka, peştemaliye, know-how gibi sınai ve fikri haklar ve diğer benzer haklar,

(v) doğal kaynakların aranması, işlenmesi, çıkarılması veya işletilmesi dahil olmak üzere kanun veya sözleşme ile verilmiş iş imtiyazları,

(b) Mal varlıklarının yatırım ve yeniden yatırım şeklindeki herhangi bir değişiklik, onların yatırım olma vasfını etkilemez.

2. "Yatırımcı" terimi :

(a) her bir Tarafın yürürlükteki mevzuatına göre vatandaşı sayılan gerçek kişileri,

(b) Taraflardan her birinin yürürlükteki mevzuatı çerçevesinde kurulmuş ve merkezi o Tarafın ülkesinde bulunan şirketler, firmalar veya iş ortaklıklarını ifade eder.

3. "Hasılatlar" terimi, bir yatırımdan elde edilen ve özellikle ancak sınırlayıcı olmayacak şekilde kâr, faiz ve temettüleri ifade eder.

4. "Ülke" terimi, kara ülkesi, kara suları ile yatırıma ev sahipliği yapan Tarafın, uluslararası hukuka uygun olarak doğal kaynakların araştırılması, işletilmesi ve saklanması amaçlarıyla üzerinde yargılama ve egemenlik haklarına sahip olduğu deniz alanlarını da ifade eder.

MADDE II

Yatırımların Teşviki ve Korunması

1. Her bir Taraf, ülkesindeki yatırımlara ve yatırımlarla ilgili faaliyetlere, benzer durumlarda herhangi üçüncü bir ülkenin yatırımcılarının yatırımlarına, kendi kanun ve nizamları çerçevesinde göstereceği muameleden daha az elverişli olmayacak şekilde, izin verecektir.

2. Her bir Taraf, kurulmuş olan bu yatırımlara benzer durumlarda kendi yatırımcılarının yatırımlarına veya herhangi üçüncü bir ülkenin yatırımcılarının yatırımlarına gösterilen muameleden hangisi en elverişli ise, o muameleden daha az elverişli olmayan bir muamele uygulayacaktır.

3. Tarafların, yabancıların ülkeye giriş, geçici ikamet ve istihdamı ile ilgili kanun ve nizamlarına uygun olarak;

(a) Taraflardan her birinin vatandaşlarının, kendilerinin veya kendilerini istihdam eden Tarafın bir yatırımcısının önemli bir miktar sermaye veya başka kaynak taahhüdünde bulunduğu veya bulunmak üzere olduğu bir yatırımın kurulması, geliştirilmesi, idaresi amacıyla veya işletilmesine ilişkin tavsiyelerde bulunmak üzere diğer Tarafın ülkesine girmesine ve kalmasına izin verilecektir.

(b) bir Tarafın yürürlükteki kanun ve nizamlarına uygun olarak kurulan ve diğer Tarafın yatırımcılarının yatırımı olan şirketler seçtikleri idari ve teknik personeli istihdam etmeye mezu olacaklardır.

4. İşbu maddenin hükümleri, Taraflardan herhangi birinin taraf olduğu aşağıdaki anlaşmalar bakımından geçerli olmayacaktır.

(a) mevcut veya gelecekteki herhangi bir gümrük birliği, bölgesel ekonomik teşkilât veya benzer uluslararası anlaşmalar,

(b) tamamen veya esas olarak vergilendirmeye ilişkin olanlar.

MADDE III

Kamulaştırma ve Tazminat

1. Yatırımlar, yürürlükteki mevzuata ve bu Anlaşmanın II'nci Maddesinde belirtilen genel prensiplere uygun olarak, kamu yararına ve ayrımcı olmayacak biçimde yapılmadıkça ve anında yeterli, etkin tazminat ödenmedikçe kamulaştırılmayacak, devletleştirilmeyecek veya doğrudan ya da dolaylı olarak benzer etkisi olan uygulamalara maruz bırakılmayacaktır.

2. Tazminat, kamulaştırılan yatırımın kamulaştırma işleminin yapıldığı veya bildirildiği tarihten önceki gerçek piyasa değerine eşit olacaktır. Tazminat beklenmedik gecikme olmaksızın ödenecek ve Madde IV paragraf 2'de tanımlandığı gibi serbestçe transfer edilebilir olacaktır.

3. Yatırımları, diğer Tarafın ülkesinde savaş, ayaklanma, iç karışıklık veya diğer benzer olaylar nedeniyle zarar gören Taraflardan her birinin yatırımcıları, diğer Tarafça kendi yatırımcılarına ya da herhangi üçüncü bir ülke yatırımcılarına uygulanan muameleden daha az elverişli olmayacak şekilde bu tür kayıplarla ilgili olarak benimsenecek işlemlerden hangisi en elverişli ise o muameleye tâbi tutulacaklardır.

MADDE IV

Ülkesine İade ve Transfer

1. Taraflardan her biri, iyi niyetle bir yatırım ile ilgili bütün transferlerin tüm malî yükümlülüklerin yerine getirilmesinden sonra, kendi ülkesinden içeri ve dışarı yapılmasına izin verecektir. Bu tür transferler aşağıdakileri içerir :

(a) hâsılatlar,

(b) bir yatırımın tamamının veya bir kısmının satışı veya tasfiyesinden elde edilen kazançlar,

(c) Madde III çerçevesinde tazminat,

(d) yatırımlarla ilgili olarak yapılan mutad sözleşmeler sonucu doğan borçlardan kaynaklanan faiz ödemeleri ve geri ödemeler,

(e) bir yatırım uyuşmazlığının çözümü sonucunda doğan ödemeler,

4985

16.10.2003

(f) diğ er Tarafın ülkesinde, bir yatırımla ilgili çalışma izni almış olan bir Tarafın vatandaşlarının elde ettikleri maaşlar, haftalık ücretler ve diğ er ödemeler,

2. Transferler, yatırımın yapılmış olduğ u konvertibl para birimi veya yatırımcının rızası olması kaydıyla herhangi bir konvertibl para birimi üzerinden transferin yapıldığ ı tarihte geçerli olan döviz kuru esas alınarak yapılacaktır.

MADDE V

Halefiyet

1. Eğer bir Taraf yatırımcısının yatırımı, ticarî olmayan risklere karşı kanunî bir sistem dahilinde sigorta edilmiş se, sigortalayanın sigorta anlaşmasının şartlarından ileri gelen her türlü halefiyeti diğ er Tarafca tanınacaktır.

2. Sigortalayan, yatırımcının kullanmaya yetkili olabileceğ i haklar dışında hiçbir hakkı kullanmaya yetkili olmayacaktır.

3. Bir Taraf ile sigortalayan arasındaki uyuşmazlıklar, işbu Anlaşmanın VII. Maddesi hükümleri uyarınca çözümlenecektir.

MADDE VI

Aykırılık

Bu Anlaşma, yatırımları benzer durumlarda bu Anlaşma ile sağlanandan daha elverişli bir muameleye tabi kılan,

(a) Taraflardan her birinin kanun ve nizamları, idari uygulamalar veya usuller ya da idari veya yargısal kararlara,

(b) uluslararası hukukî yükümlülöklere, veya

(c) bir yatırım anlaşması veya yatırım izni kapsamındakiler de dahil olmak üzere, herhangi bir Tarafın üstlenmiş olduğ u yükümlölöklere aykırı olmayacaktır.

MADDE VII

Bir Taraf ile Diğ er Tarafın Yatırımcıları Arasındaki

Uyuşmazlıkların Çözümü

1. Taraflardan biri ile diğ er Tarafın bir yatırımcısı arasında o yatırımcının bir yatırımı ile ilgili uyuşmazlıklar, yatırımcı tarafından ayrıntılı bilgi içerecek şekilde ve yazılı olarak yatırım yapılan Tarafa bildirilecektir. Yatırımcı ve ilgili Taraf bu tür uyuşmazlıkları, mümkün olduğ unca iyi niyetle, karşılıklı görüşme ve müzakereler yoluyla çözülemeye çalışacaklardır.

2. Eğer uyuşmazlıklar, birinci paragrafta belirtilen yazılı bildirim tarihinden itibaren altı ay içinde, bu yolla çözümlenemezse; uyuşmazlık, yatırımcının seçebileceğ i ve seçiminden sonra nihai olacak şekilde aşağıdaki mercilerden birine sunulabilir.

a) yetkili yerel mahkemeler, veya

b) uluslararası tahkim,

3. Uyuşmazlık için uluslararası tahkime başvurulduğ u durumlarda, uyuşmazlığ a taraf olan ilgili Tarafın yatırımcısı aşağıdaki mercilerden birine başvurmayı kabul eder :

(i) her iki Tarafın da bu Merkeze üye olmaları halinde, Devletler ile Diğ er Devletlerin Vatandaşları Arasında Yatırım Uyuşmazlıklarının Çözümü Sözleşmesi ile kurulmuş olan Uluslararası Yatırım Uyuşmazlıkları Çözüm Merkezi (ICSID),

4985

16.10.2003

(ii) Birleşmiş Milletler Uluslararası Ticaret Hukuku Komisyonu'nun Tahkim Kurallarına göre bu maksatla kurulacak bir hakem mahkemesi (UNCITRAL).

Uyuşmazlığa taraf olan Taraflar, karşılıklı anlaşma ile yukarıdaki mercileri değiştirebilirler.

4. Tahkim kararları uyuşmazlığın bütün tarafları için kesin ve bağlayıcı olacaktır. Her iki Taraf verilen kararları kendi kanunları çerçevesinde yerine getirecektir.

MADDE VIII

Âkit Taraflar Arasındaki Uyuşmazlıkların Çözümü

1. Taraflar, işbu Anlaşmanın yorumu veya uygulaması konusunda aralarında vaki olan herhangi bir uyuşmazlığı iyi niyet ve işbirliği ruhu içinde, çabuk ve adil bir şekilde çözümlenmeye çalışacaklardır. Bu bakımdan, Taraflar bu gibi çözümlere varmak için doğrudan ve anlamlı müzakerelerde bulunmayı kabul ederler. Eğer Âkit Taraflar, uyuşmazlığın ortaya çıkmasından itibaren altı ay içinde sözü edilen yöntemle anlaşmaya varamazlarsa, Taraflardan herhangi birinin talebi üzerine, uyuşmazlık üç üyeli bir tahkim heyetine götürülebilir.

2. Her bir Taraf talebin alınmasından itibaren iki ay içinde, birer hakem tayin edecektir. Bu iki hakem, üçüncü bir ülke vatandaşı olan üçüncü bir hakemi Başkan olarak seçeceklerdir. Taraflardan biri belirlenen süre içinde bir hakem tayin edemezse, diğer Taraf, Uluslararası Adalet Divanı'nın Başkanından bu tayini yapmasını talep edebilir.

3. Eğer iki hakem, seçimlerinden itibaren iki ay içinde Heyet Başkanının seçimi konusunda anlaşma sağlayamazlarsa, Heyet Başkanı, Taraflardan birinin talebi üzerine Uluslararası Adalet Divanı Başkanı tarafından seçilecektir.

4. Uluslararası Adalet Divanı Başkanı, işbu Maddenin ikinci ve üçüncü paragraflarında belirtilen durumlarda görevini yerine getirmekten alıkonulursa veya bu şahıs Taraflardan birinin vatandaşı ise seçim Başkan Yardımcısı tarafından yapılacaktır ve Başkan Yardımcısı da anılan görevi yerine getirmekten alıkonulursa veya Taraflardan birinin vatandaşı ise seçim Taraflardan birinin vatandaşı olmayan en kıdemli Divan üyesi tarafından yapılacaktır.

5. Tahkim Heyeti Heyet Başkanının seçildiği tarihten itibaren üç ay içinde, işbu Anlaşmanın diğer maddeleriyle tutarlı olacak şekilde usul kuralları üzerinde anlaşmaya varacaklardır. Böyle bir anlaşmanın sağlanmaması halinde, Tahkim Heyeti, uluslararası tahkim usulü kurallarını dikkate alarak usul kurallarını tayin etmesini Uluslararası Adalet Divanı Başkanından talep edecektir.

6. Aksi kararlaştırılmadıkça, Başkanın seçildiği tarihten itibaren sekiz ay içinde, bütün beyanlar yapılacak, bütün duruşmalar tamamlanacak ve Tahkim Heyeti -hangisi daha sonra gerçekleşirse- duruşmaların bittiği tarihte veya son beyanlardan sonra iki ay içinde karara varacaktır. Tahkim Heyeti, nihai ve bağlayıcı olarak kararını oy çokluğu ile alacaktır.

7. Başkanın, diğer hakemlerin masrafları ve yargılama ile ilgili diğer masraflar Taraflarca eşit olarak ödenecektir. Bununla birlikte, Tahkim Heyeti giderlerin daha yüksek bir oranının Taraflardan biri tarafından ödenmesine re'sen karar verebilir.

4985

16.10.2003

8. Eğer bir uyuşmazlık, bu Anlaşmanın VII. Maddesi uyarınca bir uluslararası tahkim mahkemesine sunulmuş ve hâlâ orada çöztüm beklemekte ise, aynı uyuşmazlık işbu madde hükümleri uyarınca başka bir uluslararası tahkim mahkemesine sunulmayacaktır. Bu, her iki Taraf arasında doğrudan ve anlamlı görüşmeler yoluyla bağlantı kurmayı engellemeyecektir.

MADDE IX

Yürürlüğe Girme

1. İşbu Anlaşma, onay belgelerinin teatisinin tamamlandığı tarihten bir ay sonra yürürlüğe girecektir. Anlaşma on yıllık bir dönem için yürürlükte kalacak ve bu Maddenin ikinci paragrafına göre sona erdirilmediği sürece yürürlükte kalacaktır. İşbu Anlaşma, yürürlüğe giriş tarihinde mevcut olan yatırımlara uygulanacağı gibi, bundan sonra yapılan veya gerçekteşen yatırımlara da, bu yatırımların, işbu Anlaşmanın imzalandığı tarihte ev sahibi Tarafın ülkesinde geçerli olan kanun ve nizamlara uygun olması kaydıyla uygulanacaktır.

2. Taraflardan her biri yazılı olarak diğer Tarafa bir yıl öncesinden feshi ihbarda bulunarak, Anlaşmayı ilk on yıllık dönemin sonunda veya bundan sonra her an sona erdirilebilir.

3. İşbu Anlaşma Taraflar arasında yazılı bir anlaşma ile değiştirilebilir. Herhangi bir değişiklik, Taraflardan her birinin diğer Tarafa değişikliğin yürürlüğe girmesi için gerekli tüm dahili formaliteleri tamamladığını bildirmesi üzerine yürürlüğe girecektir.

4. İşbu Anlaşmanın sona erme tarihinden önce yapılan ya da gerçekteşen ve bu Anlaşmanın uygulanacağı yatırımlarla ilgili olarak, bu Anlaşmanın diğer bütün Maddelerinin hükümleri, söz konusu sona erme tarihinden itibaren ilave bir yıl daha yürürlükte kalacaktır.

Bu Anlaşmayı Tarafların tam yetkili temsilcileri, huzurlarında imzalamışlardır.

Ankara'da, 03.06.1998 tarihinde Türkçe, Arapça, Fransızca ve İngilizce dillerinde, hepsi de aynı derecede geçerli olarak akdedilmiştir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ

HÜKÜMETİ ADINA

(İmza)

CEZAYİR DEMOKRATİK

HALK CUMHURİYETİ

HÜKÜMETİ ADINA

(İmza)

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Cilt	Birleşim	Sayfa
3	24	206
28	8	110:115, 196:219

I- Gerekçeli 189 S. Sayılı Basmayazı Türkiye Büyük Millet Meclisinin 8 inci Birleşim tutanağına bağlıdır.

II- Bu Kanunu; Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dışişleri Komisyonu görüşmüştür.

III- Esas No. : 1/405